

บุ๋บมร่าลัก ไชยสวเอร์ชกาสา ส่าข'กาขยาขจรขร้ะขั้ขั้

ร่ำรำลึก ไชยรสวโรธยาภาสชาติ ๙
ภาวามหาชวโรธยาภาสชาติ

★ เติลิบิวส์ ★ วาไรตี้

ศิลปวัฒนธรรมอีกสาขาที่นอกจากสร้างความหรูหรา สร้างความบันเทิงให้แก่ผู้ชม ขณะเดียวกันศิลปะแขนงนี้ก็ยังเป็น **“บันทึกประวัติศาสตร์”** เป็นเอกสารจดหมายเหตุรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นมรดกวัฒนธรรมทรงคุณค่า ศิลปะแขนงนี้คือ **“ภาพยนตร์”** ซึ่งแต่ละยุคสมัยล้วนมีมนต์ขลัง มนต์เสน่ห์ บอกเล่าวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ในมิติต่าง ๆ ทั้งยังเป็นสื่อการเรียนรู้ คลังข้อมูล ให้ค้นคว้า เป็นบันทึกแห่งความทรงจำรูปแบบหนึ่ง รวมถึง **“ความทรงจำอันสำคัญยิ่งของปวงไทยทุกหมู่เหล่า”**...

ภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ภาพยนตร์เทิดพระเกียรติ **“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9”** ถ่ายทอดพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ รวมถึงภาพยนตร์ดังที่เป็นสื่อในการน้อมรำลึกถึงพระเมตตา ล้นพ้น พระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้...

ทั้งนี้ พุทธพงษ์ เจียมรัตตัญญู นักจัดกิจกรรมภาพยนตร์และสิ่งเกี่ยวเนื่อง หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ให้ความรู้โดยเล่าถึง **ภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ทรงคุณค่า** ว่า ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระอัจฉริยภาพ พระปรีชาสามารถ ด้านศิลปะหลายสาขา ทั้งในด้านดนตรี จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณศิลป์ และทรงมีความสนพระราชหฤทัยด้านการถ่ายภาพและภาพยนตร์มาเนิ่นนานแต่ทรงพระเยาว์ โดยเห็นได้จาก **ภาพยนตร์ส่วนพระองค์** ที่ทรงถ่ายไว้ รวมถึงที่ช่างภาพส่วนพระองค์ถ่ายบันทึก

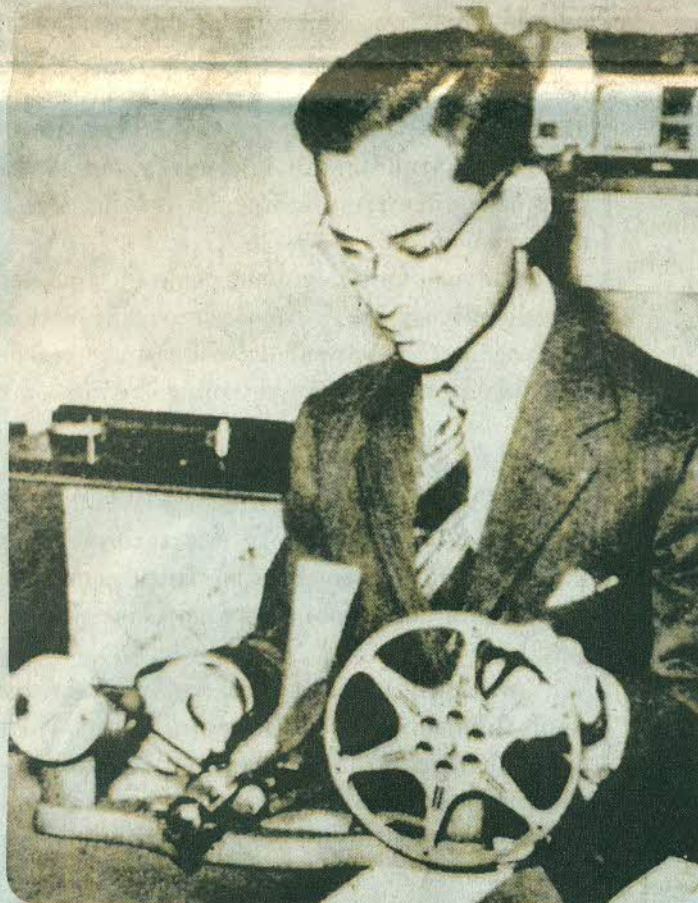
“ภาพยนตร์อนุรักษ์ที่มีความสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับ **ในหลวงรัชกาลที่ 9** มีทั้งภาพยนตร์บันทึกเหตุการณ์ ภาพยนตร์

น้อมรำลึก ในทสวณ ผ่าน 'ภาพยนตร์ประ

ผ่าน 'ภาพยนตร์ประ'

สารคดี และภาพยนตร์ขาว โดยมีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังเช่น “พระราชพิธีบรมราชาภิเษกในหลวงรัชกาลที่ 9 พ.ศ.2493” ภาพยนตร์บันทึกเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยครั้งนั้น ทรงมีพระราชดำริให้มีการบันทึก ซึ่งการถ่ายทำมี 2 ส่วน คือ พระราชพิธีภายในส่วนพระองค์ ถ่ายเป็นภาพยนตร์ขาว-ดำ 16 มม. โดย ม.จ.ศุภวรรธนาธิกุล ดิศกุล ขณะที่ย่านนอกนั้น แท้ ประกาศ วุฒิสภา ซึ่งถ่ายภาพยนตร์อิสระ ศิลปินแห่งชาติ ได้ร่วมถ่ายบันทึกไว้เช่นกันด้วยฟิล์มสี โดยภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้นำภาพทั้งสองส่วนประมวลเข้าด้วยกัน และนำออกฉายให้ประชาชนชมที่โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง ซึ่งถือเป็นภาพยนตร์ส่วนพระองค์ชุดแรกที่นำออกฉายสู่สาธารณชน”

หลังฉายที่ศาลาเฉลิมกรุงแล้ว แท้ ประกาศวุฒิสภา ยังจัดฉายในต่างจังหวัดทั่วประเทศ และเมื่อฉายเสร็จได้ทูลเกล้าฯ ถวายส่วนที่เป็นภาพยนตร์สี และจากนั้นก็ **ภาพยนตร์พระราชกรณียกิจ** ออกฉายเรื่อยมาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการนำภาพยนตร์สำคัญนี้จัดฉายในโรงภาพยนตร์ก็ด้วยเพราะยุคนั้นยังไม่มีโทรทัศน์ และข้อมูลเหล่านี้ก็ได้มีการศึกษาวิจัย ค้นคว้ารวบรวมไว้

ในอดีต เมื่อ **ในหลวงรัชกาลที่ 9** เสด็จฯ ทรงเยี่ยมประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดาร ได้มีการถ่ายภาพยนตร์ไว้หลายครั้ง โดยโครงการขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ที่หอภาพยนตร์ ดำเนินการต่อเนื่องมา ก็มีภาพยนตร์หลายเรื่องที่ขึ้นทะเบียนมา ดังเช่น “**เสด็จประพาสภาคใต้**” ภาพยนตร์บันทึกประวัติศาสตร์ การเสด็จฯ ทรงเยี่ยมราษฎรจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคใต้ พร้อมด้วย **สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9** เมื่อปี พ.ศ. 2502 เป็นฟิล์มขาว-ดำ 16 มม. ซึ่งการเสด็จฯ ยังคงอยู่ในความทรงจำของราษฎรจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคใต้ พระองค์ท่านเสด็จฯ ทางรถไฟจากสถานีสวนจิตรลดาสู่นครปฐม ต่อจากนั้น

เสด็จฯ ไปยังชุมพร พังงา ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสุราษฎร์ธานี ภาพยนตร์บันทึกเหตุการณ์ “**พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ**” ฟิล์มขาว-ดำ เป็นภาพยนตร์บันทึกเหตุการณ์พระราชพิธีสำคัญนี้เมื่อปี พ.ศ. 2503 ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และมณฑลพิธีท้องสนามหลวง กรุงเทพฯ ซึ่งพระราชพิธีนี้ได้รับพระราชกระแสจากในหลวงรัชกาลที่ 9 ในการรื้อฟื้น หลังจากห่างหายไป 23 ปี เพื่อเป็นการรักษาพระราชประเพณีอันดีงาม

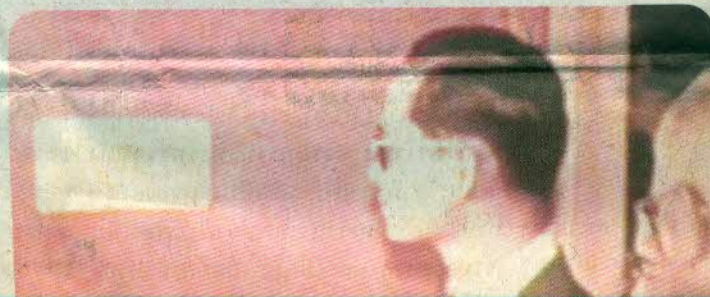
“**จาริกานุสรณ์**” นี้เป็นภาพยนตร์ฟิล์มสี 16 มม. อำนาจการสร้างโดยสำนักข่าวสารอเมริกัน เป็นภาพยนตร์สารคดีพระราชกรณียกิจ ในหลวงรัชกาลที่ 9 ในวาระที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 25 ปี เป็น

ในความทรงจำของปวงปวง น้อมรำลึก “**พระมหากษัตริย์**” อีกว่า ยังมีอีกหลายเรื่อง มาจัดฉายไปรแกรมพิเศษ ม.จ.ชาติเฉลิม ยุคล และ พระเกียรติ บันทึกพระราชฉายตามโรงภาพยนตร์ เมื่อ 5 ธันวาคม 2530 “**ด้วยเกล้า**” อีกท 2530 กำกับการแสดงโด ชั้นนำมากมาย สร้างขึ้นเพ

พลวกรับทาสที่ ๙' เตอร์ประวัติศาสตร์

ในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 40 ปี
เล่าเรื่องราวของ เล่าดี ชาวนาจากภาค
เหนือ ที่ได้เมสิดข้าวเปลือกจำนวนหนึ่ง
จากพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนา
ขวัญ ด้วยความเทิดทูนและศรัทธาใน
ข้าวของ "พ่อหลวง" จึงหว่านข้าวลงใน
ผืนดินที่แห้งแล้ง ท่ามกลางการดูหมิ่น
จากครอบครัว ความไว้วางใจของนายท

“คีตราชัน” เป็นภาพยนตร์สารคดีประวัติศาสตร์อีกหนึ่งเรื่อง สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2539 โดยรวบรวมพระราชประวัติ ด้านดนตรี พระอัจฉริยภาพด้านดนตรี ความเป็นมาของ “บทเพลงพระราช นิพนธ์” แต่ละเพลง และเกร็ดสาระความรู้เกี่ยวกับเพลงพระราชนิพนธ์ ซึ่งภาพยนตร์พระอัจฉริยภาพด้านนี้ในยุคหลัง ๆ ก็มีอีกหลายเรื่อง อย่าง “พรจากฟ้า” “คีตราชานิพนธ์” ฯลฯ

พุทธพงษ์ นักจัดกิจกรรมภาพยนตร์
บอกเล่าอีกว่า “พระบาทสมเด็จพระ
ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรม
นาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9” เคย
เสด็จฯ ทอดพระเนตรภาพยนตร์เพื่อการ
กศลหลายเรื่อง ซึ่งยังความแปลกปล้

แก่พลนิกรไทยที่เฝ้าฯรับเสด็จ ทั้งยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ
แก่ทีมงานผู้เกี่ยวข้องทั้งกับภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ และวงการ
ภาพยนตร์ไทยโดยรวม

ทั้งนี้ หอภาพยนตร์เคยจัดฉาย และแสดงนิทรรศการ เทศกาลภาพยนตร์เมื่อครั้งเสด็จฯ ทอดพระเนตรภาพยนตร์ ซึ่งครั้งนั้นฉายภาพยนตร์ อาทิ “แผ่นดินของเรา” กำกับการแสดง โดย ส.อาสนจินดา และ แส่นยาวกร ออกฉายปี พ.ศ. 2519 สร้างจากบทประพันธ์ของมาลัย พูพิณิจ, “เรือนแพ” กำกับการแสดง โดย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ออกฉายปี พ.ศ. 2504 เป็นเรื่องที่มีการนำมาสร้างใหม่อีกหลายครั้ง ทั้งในรูปแบบ ภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์, “สันติ-วิวัฒนา” ภาพยนตร์สำคัญอีกหนึ่งเรื่อง โดยในแง่ประวัติศาสตร์เป็นภาพยนตร์ไทยเรื่องแรก ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดระดับนานาชาติ ฯลฯ

...“ภาพยนตร์” เป็นอีกรูปแบบบันทึกประวัติศาสตร์ และสำหรับเมืองไทยก็มีภาพยนตร์ที่เป็น **“บันทึกประวัติศาสตร์อันสำคัญยิ่ง-บันทึกความทรงจำอันสำคัญยิ่ง”** ของปวงไทยทุกหมู่เหล่า... เป็นอีกรูปแบบของบันทึกที่สะท้อนชัดเจนนึงถึง...

“พระเมตตาปล้นพันยี่” แห่ง “ในหลวงรัชกาลที่ 9” ที่
ตราตรึงในทรวงดวงใจไทย...ตราบนานเท่านาน...

“ ความทรงจำอันล้ำค่านี้ยิ่ง
ของพ่อเฒ่าไฉยทุกหมู่เหล่า ”

บันทึกเหตุการณ์เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการครั้งแรกในปี 2503 เพื่อทรงเจริญพระราชไมตรีกับสหรัฐอเมริกา เสด็จฯ เยือนสถานที่พระราชสมภพของพระองค์ ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นต้นหลักฐานความทรงจำอันถาวรของสองประเทศ เป็นอีกหนึ่งภาพยนตร์ประวัติศาสตร์สำคัญ

ภาพยนตร์ที่ขึ้นทะเบียนฯ ทางหอ
ภาพยนตร์ได้เผยแพร่ในเว็บไซต์หอภาพยนตร์
และทาง พิพิธภัณฑ์ ได้เล่าเพิ่มถึง **ภาพยนตร์**

ในความทรงจำของปวงไทย ภาพยนตร์ถ่ายทอดพระราชกรณียกิจ
น้อมรำลึก “พระมหากษัตริย์คุณล้นพ้น” แห่ง “ในหลวงรัชกาลที่ 9”
อีกว่า ยังมีอีกหลายเรื่อง อย่างเช่น “ศูนย์รวมแห่งดวงใจ” ที่เคยนำ
มาจัดฉายโปรแกรพิเศษเป็นภาพยนตร์สารคดี กำกับการแสดงโดย
ม.จ.ชาติเฉลิม ยุคล และ บรรจง โกศัลวัฒน์ เป็นภาพยนตร์เทิด
พระเกียรติ บันทึกพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ สร้างขึ้นเพื่อ
ฉายตามโรงภาพยนตร์ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ
5 ธันวาคม 2530

“ด้วยเกล้า” อีกหนึ่งภาพยนตร์เรื่องเด่น สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2530 กำกับการแสดงโดย บัณฑิต ฤทธิ์ถกล นำแสดงโดยนักแสดงชั้นนำมากมาย สร้างขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติในหลวงรัชกาลที่ 9 เนื่อง

ครุฑีธรรมราช ตรัง พัทลุง
ภรณ์ธานี

พระราชพิธีจรดพระนังคัล
ตรึงบนเพ็กเหตุการณ์พระราช
รัตนศาสตร์ดาราม แลมณฑล
พิธีนี้ได้รับพระราชกระแส
จากทางหายไป 23 ปี เพื่อ

ฟลัมสี 16 มม. อำนาจการ
 ตรีสารคดีพระราชกรณียกิจ
 ราชสมบัติครบ 25 ปี เป็น

♦ พงษ์พรรณ บุญเลิศ ♦